

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 08/29/2013
Spisová značka: 28 Cdo 1021/2012
ECLI: ECLI:CZ:NS:2013:28.CDO.1021.2012.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Vlastnictví
Žaloba určovací
Dotčené předpisy: § 2 předpisu č. 172/1991Sb.
Kategorie rozhodnutí: C
Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
03/12/2013	II.ÚS 3656/13	JUDr. Radovan Suchánek	odmítnuto	02/17/2015

28 Cdo 1021/2012

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Rakovského a soudců Mgr. Zdeňka Sajdla a JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., o dovolání dovolatele **Lesů České republiky, státního podniku**, IČ 42 19 6451, Hradec Králové, Přemyslova 1106, Krajského ředitelství Karlovy Vary, 360 10 Karlovy Vary, Krušnohorská 7, proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 12 Co 433/2011, vydanému v právní věci vedené u Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. 16 C 255/2000 (žalující **Obce Rovná**, IČ 0025 9560, 366 01 Rovná č. 40, zastoupené JUDr. Janou Wenigovou, advokátkou, 360 00 Karlovy Vary, Vítězná 10, proti žalovaným Lesům České republiky, s. p., Hradec Králové, Přemyslova 1106, Krajské ředitelství Karlovy Vary, 360 10 Karlovy Vary, Krušnohorská 7, o určení vlastnictví k nemovitostem), takto:

I. Dovolání **se odmítá.**

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení o dovolání.

O d ů v o d n ě n í:

O žalobě žalující Obce Rovná, podané u Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. 16 C 255/2000, bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu v Sokolově ze dne 21. 6. 2005, č. j. 16 C 255/2000-144, ve spojení s opravným usnesením téhož soudu ze dne 20. 7. 2005, č. j. 16 C 255/2000-146. Tímto rozsudkem soudu prvního stupně bylo určeno, že žalující Obec Rovná je vlastníkem pozemku parc. č. 1370 v katastrálním území V. (obec Rovná), zapsaného na listu vlastnictví č. 5 pro toto katastrální území u Katastrálního úřadu pro Karlovarský kraj (katastrální pracoviště Sokolov), a dále je vlastníkem pozemkových parce. č. 346/4, 89/2, 94/1, 95/1, 347/2, 4/3, 21, 123/2, 4/4, 80/3 a 346/3, zapsaných na listu vlastnictví č. 60 pro katastrální území M. (obec Rovná) pro Karlovarský kraj (katastrální pracoviště Sokolov); posléze bylo i určeno, že žalující Obec Rovná je vlastníkem 148 pozemkových parcel (nebo částí pozemkových parcel), konkrétně identifikovaných, zapsaných v pozemkové knize u bývalého Státního notářství v Sokolově pro katastrální území Č. (obec Rovná), okres Sokolov. Žalovaným Lesům ČR, s. p., bylo uloženo zaplatit žalující Obci Rovná na náhradu nákladů řízení 26.805,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Také bylo žalovaným Lesům ČR, s. p., uloženo zaplatit do pokladny Okresního soudu v Sokolově na náhradu jím placených nákladů za pořízený znalecký posudek 18.596,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

O odvolání žalovaných Lesů ČR, s. p., proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 11. 2011, č. j. 12 Co 433/2011-236. Tímto rozsudkem odvolacího soudu byl rozsudek Okresního soudu v Sokolově ze dne 21. 6. 2005, č. j. 16 C 255/200-144, potvrzen. Žalovaným Lesům ČR, s. p., bylo uloženo zaplatit žalující Obci Rovná na náhradu „nákladů odvolacího řízení 24.440,- Kč, nákladů dovolacího řízení 22.435,- Kč a nákladů řízení před Ústavním soudem ČR 3.240,- Kč“ do tří dnů od právní moci rozsudku odvolacího soudu.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně (včetně řízení, které vydání rozsudku předcházelo) a dospěl k závěru, že odvolání žalovaných Lesů ČR, s. p., není důvodné.

Odvolací soud připomínal, že v této právní věci předcházel již i rozsudek dovolacího soudu ze dne 6. 1. 2009 (sp. zn. 28 Cdo 1565/2006 Nejvyššího soudu), jenž byl zrušen nálezem Ústavního soudu ČR ze dne 11. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 738/09, a pak znovu rozhodoval dovolací soud rozsudkem ze dne 29. 6. 2011 (sp. zn. 28 Cdo 4390/2009 Nejvyššího soudu), kterým byl posléze zrušen rozsudek odvolacího soudu ze dne 18. 1. 2006 (sp. zn. 12 Co 483/2005 Krajského soudu v Plzni) a věc byla vrácena k dalšímu řízení odvolacímu soudu, jenž dospěl k závěru, že žalovanými Lesy ČR, s. p., podané odvolání není důvodné.

V dalším průběhu řízení odvolací soud měl na zřeteli zejména závěry dovolacího soudu obsažené v jeho rozsudku ze dne 29. 6. 2011 (sp. zn. 28 Cdo 4390/2009 Nejvyššího soudu).

Odvolací soud poukazoval na to, že v daném případě byl Vojenský újezd Prameny (v němž byly lesní pozemky, o něž jde v tomto řízení) zřízen 1. 7. 1950 a do té doby byly vlastníky uvedených pozemků k 31. 12. 1949 obce Milíře, Vranov a Čistá, jejichž vlastnictví bylo zapsáno v pozemkových knihách. Žalující obec Rovná je právní nástupkyní těchto tří obcí; stala se vlastníkem předmětných nemovitostí podle ustanovení § 2 odst. 1 až 5 zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb. (tj. k 24. 5. 1991) byly pak vlastníkem nemovitostí (pozemků), o něž jde v tomto řízení, zapsány Lesy České republiky, státní podnik. Odvolací soud (shodně se soudem prvního stupně) neshledal důvodnou námitku žalovaných Lesů ČR, že v tomto řízení nebylo zkoumáno, „zda žalovaný státní podnik na uvedených nemovitostech hospodařil k 31. 12. 1949, zda z nich platil daň a zda vedl evidenci těžby dřeva na nich“. Tyto námitky byly shledány nedůvodnými, když v tomto sporu bylo v daném stadiu řízení třeba vycházet z právního závěru dovolacího soudu, že tu „rozhodným dnem pro přechod nemovitého majetku ze zanikajících obcí, týkajících se vznikajícího Vojenského újezdu Prameny, byl podle zákona č. 169/1949 Sb. až 1. červenec 1950“.

Potvrdil proto odvolací soud určovací rozsudek soudu prvního stupně ze dne 21. 6. 2005, č. j. 16 C 255/2000-144 (ve spojení s opravným usnesením tohoto soudu ze dne 20. 7. 2005, č. j. 16 C 255/2000-146), jako věcně správný.

O nákladech odvolacího řízení, jakož i o dosavadních nákladech dovolacího řízení a o nákladech souvisejících s řízením o ústavních stížnostech u Ústavního soudu ČR, bylo rozhodnuto s poukazem na ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen dne 19. 12. 2011 žalovaným Lesům České republiky, s. p., a dovolání ze strany tohoto žalovaného bylo dne 17. 2. 2012 předáno na poště k doručení soudu prvního stupně, tedy ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu.

Uvedený dovolatel navrhoval, aby dovolací soud zrušil ve všech výrocích rozsudek odvolacího

soudu ze dne 9. 11. 2011 (sp. zn. 12 Co 423/2011 Krajského soudu v Plzni) a aby věc byla vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Dovolatel má za to, že je jeho dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu a jako dovolací důvod uplatňoval, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu) a jako dovolací důvod uplatňoval, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu).

Žalované Lesy České republiky, s. p., oproti názoru soudů obou stupňů, že žalující Obec Rovná je právním nástupcem zaniklých obcí Milíře, Vranov a Čistá, které byly ke dni 31. 12. 1949 zapsány v pozemkových knihách jako vlastnice pozemků, o něž jde v tomto řízení, takže se žalující Obec Rovná stala vlastníkem předmětných pozemků podle ustanovení § 2 odst. 1 až 6 zákona č. 172/1991 Sb., zdůrazňovaly ve svém dovolání, že tu „nebyla splněna tolik nutná podmínka vlastnictví právního předchůdce žalující obce ke dni 31. 12. 1949 (ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 172/1991 Sb.).“ Podle názoru dovolávajících se Lesů ČR, s. p., bylo tu totiž nesprávně stanoveno datum vzniku Vojenského újezdu Prameny (původního výcvikového vojenského tábora Císařský les). Podle vládního usnesení ze dne 16. 5. 1946 byl vládou vysloven souhlas, aby Ministerstvo národní obrany prozatímně převzalo do své správy prostory, na kterých hodlá vybudovat mimo jiné Vojenský výcvikový tábor Císařský les; veškerý majetek obce Milíře byl převzat dne 16. 7. 1946, veškerý majetek obce Vranov byl převzat dne 18. 7. 1946 a veškerý majetek obce Čistá byl převzat dne 23. 10. 1946; hranice Vojenského výcvikového tábora Císařský les byly stanoveny pak postupně. V návaznosti na usnesení vlády ze dne 17. 9. 1946 o zřízení Vojenského výcvikového tábora Císařský les došlo v souladu s ustanovením § 26 odst. 1 a 2 ve vztahu k ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 169/1949 Sb. k zániku obcí Vranov, Milíře a Čistá, neboť celé jejich území bylo pojato do území Vojenského výcvikového tábora Císařský les. Současně došlo v souladu s ustanovením § 2 odst. 2 zákona č. 169/1949 Sb. k přechodu práv (tj. i vlastnických práv k nemovitostem) takto zaniklých obcí na stát, a to nejpozději ke dni následujícímu po dni stanovení hranic újezdu, tj. k 12. 4. 1946; k nabytí vlastnictví k nemovitostem tu nebyl nutný zápis v pozemkové knize, neboť uvedený zákon stanovil, zdůrazňoval dovolatel, že nemovitosti nalézající se na území újezdu nejsou předmětem intabulace do pozemkových knih. Z uvedených okolností dovolatel dovozoval, že „ke dni 31. 10. 1949 nemohly být parcely, o něž jde v tomto řízení ve vlastnictví obcí Vranov, Milíře a Čistá;“ jako skutečného vlastníka je nutné k rozhodnému datu 21. 12. 1949 označit stát s tím, že organizace Vojenských lesů v Lázních Kynžvart, jako účelové zařízení Ministerstva národní obrany, tu hospodařilo; obec Čistá ke dni 31. 12. 1949 již fyzicky neexistovala, když po válce bylo výlučné německé obyvatelstvo odtud vysídleno (odsunuto) a v roce 1948 byla fyzicky zlikvidována dělostřeleckou palbou při natáčení instruktážního filmu pro potřeby armády, uváděl dovolatel. Dovolávající se Lesy ČR, s. p., ještě dodávaly, že „odepsání parcel, ležících na území újezdu, bylo upraveno nařízením č. 21/1950 Sb. tak, že vojenská správa mohla žádat jedinou žádostí o odepsání všech parcel a nebylo třeba předkládat ani geometrický plán či mapu; odepsání se provádělo pouze podtržením parcely s odkazem na ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 169/1949 Sb. a nebylo ani vyznačeno, že parcely přešly do vlastnictví Československé republiky. Uvedený dovolatel je proto přesvědčen, že se mu tím předloženými listinami podařilo v soudním řízení prokázat, že na pozemcích někdejších tří obcí Čistá, Vranov a Milíře byl zřízen vojenský výcvikový tábor, a to ke dni 17. 9. 1946; toto území plynule pak přešlo pod Vojenský újezd Prameny (1. 7. 1950); žalující Obec Rovná nepředložila v tomto soudním řízení žádné listiny, které by osvědčily, že obce Čistá, Vranov a Milíře na svém majetku od roku 1946 do roku 1950 hospodařily, užívaly jej a disponovaly s ním. Dovolatel také nesouhlasí se závěry znaleckého posudku znalce Ing. Václava Kellnera, pořízeného v tomto soudním řízení, uvádějícími, že předmětné nemovitosti byly ve vlastnictví obcí Vranov, Milíře a Čistá k 31. 12. 1949, kdy byly k tomuto dni zapsány v pozemkových knihách.

Dovolávající se Lesy ČR, s. p., ve svém dovolání posléze uváděly, že pozemky, které jsou v tomto řízení předmětem řízení, jsou lesními pozemky a dosahují výměry cca 660 hektarů; pozemky jsou v současné době využívány pro výkon lesnické činnosti. Pokud by došlo k fyzickému převodu dotčených pozemků na žalující obec, lze, podle názoru dovolatele, očekávat vznik škody na straně žalovaného z důvodu výpadku finančního příjmu z této hospodářské činnosti; v případě těžby dřevní hmoty z dotčených pozemků „lze reálně očekávat případnou výši škody v částce 3 miliony Kč“. Dovolatel poukazuje i na snahu žalující obce získat těžbou dřevní hmoty okamžitý finanční prospěch, jakož i na snahu žalující obce pokusit se odprodat část dotčených pozemků o výměře cca 160 hektarů.

V řízení o dovolání bylo postupováno podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu („o. s. ř.“), ve znění účinném do 31. 12. 2012, které je podle čl. II bodu 7 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, rozhodující pro dovolací přezkum.

Přípustnost dovolání dovolatele proti rozsudku odvolacího soudu ze dne 9. 11. 2011 bylo tu třeba posoudit (vzhledem k novelizovanému ustanovení § 243f odst. 1 občanského soudního řádu, zdůrazňujícího, že pro rozhodnutí dovolacího soudu je rozhodující stav v době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu) podle dříve platných (do 31. 12. 2012) ustanovení § 237 odst. 1 a odst. 3 občanského soudního řádu.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu bylo přípustné dovolání i proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jestliže ovšem dovolací soud dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu, napadené dovoláním, má po právní stránce zásadní význam.

Podle ustanovení § 237 odst. 3 občanského soudního řádu mělo rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řešilo-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo právní otázku, která byla rozhodována rozdílně odvolacími soudy nebo dovolacím soudem, anebo řešil-li odvolací soud svým rozhodnutím, napadeným dovoláním, některou právní otázku v rozporu s hmotným právem.

V daném případě posoudil odvolací soud projednávanou právní věc zejména podle ustanovení § 2 odst. 1 až 5 zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí (ve znění zákona č. 114/2000 Sb.).

Podle ustanovení § 2 zákona č. 172/1991 Sb. přecházejí do vlastnictví obcí také nezastavěné pozemky a pozemky zastavěné stavbami, přecházejícími do vlastnictví obcí, které obce vlastnily k 31. 12. 1949, přičemž je-li právním nástupcem obce zaniklé po 31. 12. 1949 jediná obec, přechází věc do jejího vlastnictví. Spolu s nemovitostmi přecházejí do vlastnictví obce dnem 1. 7. 2000 také stavby účelových komunikací, drobné stavby sloužící k plnění funkce lesa, k výkonu práva myslivosti nebo k ochraně trvalých porostů, drobné stavby melioračních zařízení a drobné stavby lesotechnických meliorací, pokud byly v období od 1. 1. 1950 do 24. 5. 1991 vybudovány na pozemcích, které obce vlastnily k 31. 12. 1949 nebo přecházejí na obec podle § 2a zákona č. 172/1991 Sb. (ve znění zákona č. 114/2000 Sb.).

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 17/1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (vydávané Nejvyšším soudem) byl zaujat právní názor, že z přechodu majetku státu do vlastnictví obcí jsou vyloučeny pouze ty věci, ohledně nichž byl uplatněn nárok na jejich vydání podle zákona č. 403/1990 Sb. a č. 87/1991 Sb.; ostatní věci přešly do vlastnictví obcí (s výjimkami plynoucími z ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb.) se všemi právy a povinnostmi.

Soudy obou stupňů v daném případě na základě v řízení provedeném dokazování (nevyjímaje i znaleckého posudku) dospěly k závěru, že byl v řízení prokázán přechod vlastnictví k nemovitostem, uváděným žalující obcí v její žalobě, ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 – 5 zákona č. 172/1991 Sb. (ve znění zákona č. 114/2000 Sb.) z majetku České republiky do vlastnictví obcí, když obce Vranov, Miliře a Čistá byly k 31. 12. 1949 vlastníky předmětných pozemků a když žalující obec Rovná je právním nástupcem uvedených zaniklých obcí, jejichž nemovitosti tvoří v současné době území žalující obce. Soudy obou stupňů neshledaly doloženým jiný právní závěr uplatňovaný v námitkách žalovaných Lesů ČR, s. p., poukazujících na některé listiny předkládané žalovanými Lesy ČR, s. p.; takový odlišný právní závěr nevyplývá (podle názorů soudů obou stupňů) zejména z žádného jmenovitého ustanovení zákona č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech, ani z ustanovení nařízení č. 21/1950 Sb., o odepsání parcel na území vojenských újezdů z pozemkových knih, na něž v tomto soudním řízení žalované Lesy ČR, s. p., obecně poukazovaly.

V daném případě byly v dovolání dovolatele v podstatě uplatňovány námitky vadného nebo nesprávného skutkového zjištění, nesprávného hodnocení provedených důkazů a vycházení soudů ze skutkových zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování. Za této okolnosti musel mít dovolací soud na zřeteli právní závěry z uveřejněné judikatury soudů (ze Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem) týkající se právě této v dovolání uplatňované okolnosti. Např. v rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek bylo vyloženo: Vadná nebo nesprávná skutková zjištění v občanském soudním řízení nejsou sama o sobě dovolacím důvodem, nýbrž jen tehdy, jestliže zakládají některý z dovolacích důvodů stanovených jmenovitě v občanském soudním řádu. Dovolacím důvodem nemohou být ani vady či omyly při hodnocení důkazů (§ 132 občanského soudního řádu), které je soudům svěřeno k realizaci procesní zásady volného hodnocení důkazů soudem. Rozhodnutí soudu vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování jen tehdy, jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, nebo jestliže nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost (právně významnou), která naopak z obsahu spisu vyplývá.

Vzhledem k uvedeným ustanovením právních předpisů i vzhledem k citovaným právním závěrům z uveřejněné judikatury soudů (ze Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem), z nichž dovolací soud vycházel i v daném případě, nemohl dovolací soud dospět přesvědčivě k závěru, že u dovolání dovolatele jsou dány zákonné předpoklady přípustnosti dovolání podle již uvedených ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 občanského soudního řádu. Nešlo tu v rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 9. 11. 2011 (sp. zn. 12 Co 433/2011 Krajského soudu v Plzni) o řešení právní otázky v rozporu s hmotným právem (zejména s hmotněprávními ustanoveními zákona č. 172/1991 Sb.), ani o řešení právní otázky, která by byla rozhodována rozdílně odvolacími soudy nebo dovolacím soudem, a ani o řešení právní otázky, která by dosud nebyla vůbec řešena v rozhodování odvolacího soudu.

Nezbylo tedy odvolacímu soudu než přikročit podle ustanovení § 243b odst. 5 (platného do 31. 12. 2012, srov. § 243f odst. 1 občanského soudního řádu) a § 218 písm. c) občanského soudního řádu k odmítnutí dovolání dovolávajících se Lesů ČR, s. p., a to jako dovolání nepřipustného.

Dovolatel nebyl v řízení o dovolání úspěšný a žalující obci v řízení o dovolání náklady nevznikly.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek podle občanského soudního řádu.

V Brně dne 29. srpna 2013

JUDr. Josef R a k o v s k ý
předseda senátu